

Årsta-regattan

Under sex år på 1930-talet tjänade Årsta Havsbad och Horsfjärden som arena för en årlig regatta, som drog stora folkmassor till sommarstaden - det talas ett år om upp till åtta tusen människor.

Årstaregattan blev ett stort propagand-nummer både för segelsporten och för Årsta Havsbad.

Stora badstranden tjänade som åskådarläktare för denna tvådagars bantävling, som arrangerades av Vikingarnas Segelsällskap.

"Världens vackrast belägna dansbana" var underlag för tävlingsledning, prisutdelning och seglarbal.

Segelsällskapet fyllde 100 år 1999. Med anledning av de tidiga banden mellan Vikingarna och Årsta Havsbad, berättar vi här om Årstaregattans uppgång och fall.

Läs om en livaktig sammanslutning, som än idag använder sig av utrustning från Årsta Havsbads allra första år.

40-an Zuleika skär mållinjen som segrare i distansseglingen Saltsjöbaden - Årsta Havsbad den 24 juli 1931. I bakgrunden Årsta Havsbads hotell.

Källhagen 1899

1899 bildade ett gäng seglingsintresserade "arbetargrabbar från Källhagen", som man skriver i Vikingarnas Segelsällskaps jubileumsskrift från 1949, *Vikens Segel Sällskap* - ett namn som 1903 alltså ändrades till *Vikingarnas Segelsällskap*. Sällskapets första konstituerande sammanträde skedde den 17 augusti 1899 på ett kafé vid Lutternsgatan, nuvarande Kungsgatan i Stockholm. I slutet av samma år räknade sällskapet 27 medlemmar med 9 båtar. Året därpå, 1900, hade antalet ökat till 79 medlemmar och 16 båtar.

Hemmahamnen ligger sedan sällskapets bildande vid Lilla Värtan. 1927 inköptes Ekholmen i Västra Saxarfjärden för 4.500 kronor som klubbholme. 1936 uppförde där sällskapets medlemmar ett klubbhus.

Bryggor från Årsta Havsbad

När båthamnen i Årsta Havsbad byggdes om till fasta bryggor, köpte sällskapet de fyra flytbryggorna av HSB. Hembogseringen Ekholmen ordnade medlemmarna själva, och bryggorna lades ut, så att de bildade en hamnbassäng, som skyddade för vind och sjö.

Och där ligger ännu idag 1999 de gamla flytbryggorna, som utgjorde Årsta Havsbads första hamn nedan trappan vid Vår Bostads väg. HSB insåg troligen att flytbryggor inte passar vid Horsfjärdens stränder.

Flytbryggorna nedan trappan vid Vår Bostads väg var Årsta Havsbads första hamn, anlagd 1930. Här samlades tävlingsbåtarna under Årstaregattan. Längst ned t.v. ligger pressbåten *Tekla*.

Medlemsutveckling

Vikingarnas Segelsällskap hade 1933 335 medlemmar med 107 segelbåtar och 9 motorbåtar. Vid 50-årsjubileet 1948 hade medlemsantalet stigit till 526 och antalet båtar till 208, varav 3 motorbåtar.

Idag har sällskapet 641 medlemmar med 288 inregistrerade båtar.

Årsta Havsbads första båthamn

HSB hade till sommaren 1931 anlagt en båthamn i Årsta Havsbad, genom att lägga ut ett antal flytbryggor nedanför trappan vid Vår Bostads. Troligen var Vikingarna rådgivare vid byggandet av hamnen, liksom ansvariga för dess drift. De Årsta Havsbadsbor, som ville lägga sina båtar vid flytbryggorna måste bli medlemmar i segelsällskapet för 8 kronor per år.

På våren samma år överenskomms på HSB:s initiativ att tillsammans med segelsällskapet anordna kappseglingar på Horsfjärden ett par dagar årligen. Man skulle därvid använda den nyanlagda hamnen som bas.

Första Årsta-regattan i juli 1931

Den första Årstaregattan skulle ske den 24 - 26 juli 1931. Regattan började med samling vid Saltsjöbaden torsdagen den 23 juli. Klockan 11 på fredagen gick första starten för distanskappseglingen, som sträckte sig över en bana av 25 distansminuter. Målet var Årsta Havsbad, med rundning av Käringsholmen.

Ur jubileumsskriften:

"Vädret varmt och vackert med en sydvästlig bris om 2 - 5 m. 40 kvm. *Zuleika* tillhörande K.S.S.S. tog redan vid starten ledningen, och gick i mål efter 5 timmar och 21 minuter, följt av *Löjan II*. Övriga tävlande var 30-orna *Injoca*, *Beckasin* och *Ove-Siv* samt 22-orna: *Jo-Jo VII* och *Hurry-Skurry* och NL-båtarna *Saga* och *Bonso*. Efter målgång togs den nya hamnen för första gången i bruk av ett större antal båtar.

Klockan 13 på lördagen - efter en konsert av Kustartilleriets Musikkår och ett uppfriskande bad - gick starten för triangelkappsegling inför en stor publik. Det rapporteras att vädret var soligt och varmt, och en lätt bris om 4 meter drog fram över fjärden, när starten gick. På kvällen anordnades "allmän seglarbal", som varade till långt efter midnatt.

Söndagen bjöd på samma strålande väder och gynnsamma vindförhållanden, och efter avslutade seglingar, bogserades deltagarbåtarna åter till Stockholm."

Seglingskommittén samlad på dansbanan.

Första regattan en stor succé

I omdömet om den första Årsta-regattan berättar Vikingarnas jubileumsskrift av 1949 att

”Det torde vara få kappseglingar, de största internationella medräknade, som kunna glädja sig åt en större publik än den som åskådade söndagens seglingar. Ur propagandasynpunkt torde en lämpligare plats för kappseglingars avhållande vara svår att uppbringa.

Förutom de fasta invånarna vid Årsta Havsbad hade många tusentals personer infunnit sig. Bussar, tåg och lustreseångare voro fullpackade och snart fylldes alla åskådarplatser som stod att uppbringa på och i närheten av stränderna.

Det är att hoppas att de ”vita vingarnas” vackra sport dessa dagar fick många nya anhängare. Och därmed var ett och ingalunda det oväsentligaste av sällskapets syften med Årstaregattan uppnått.”

1932: 52 båtar från 8 klubbar

I 1932 års Årstaregatta deltog 52 båtar från hela åtta olika segelsällskap representerade, däribland även långväga Norrtälje Segelsällskap.

Vädret 1932 var soligt och varmt med labra vindar, utom på söndagen, då intensivt regn och tjocka svepte fram från öster.

Rekord 1933: 8000 åskådare!

1933 hölls Årstaregattan den 1 -3 juli, med 31 båtar anmälda. Vädret var ostadigt och en sydvästlig vinden på 7.5 m/s bjöd på hård kryss på Mysingen. Ett par av båtarna grundstötte, men kom loss utan skador.

Efter lördagens segling i lätt bris och härligt varmt väder, gick seglarbalen av stapeln på ”världens vackrast belägna dansbana”, står det i jubileumsskriften, som vidare utbrister:

”Den verkliga propaganda-seglingen var söndagens, då inte mindre än 8000 personer hade infunnit sig, och 2 fullastade lustreseångare hade anlänt.”

Sista Årstaregattan hölls 1936

Årstaregattan återkom i juli månad under sex år och med allt fler deltagande båtar.

Programmet var det samma under alla regattaåren: distanssegling till Årsta Havsbad på fredagen, triangelbanseglingar och seglarbal på lördagen samt tävlingar och hembogsring på söndagen.

Vikingarna deltog i och arrangerade själva alltfler kappseglingar under åren, tiden räckte inte längre till för allt, så 1936 arrangerades den sista Årstaregattan. Jubileumsboken:

”Som slutomdöme kan sägas bl. a. att de efterlämnar enbart angenäma hågkomster från ibland rätt så hårda duster på Mysingefjärden och angränsande vatten, samt att samarbetet med H.S.B. var enbart till nytta för segelsporten i sin helhet.”

Båtsällskap i Årsta Havsbad bildades först 1963

Båtlivet i Årsta Havsbad organiserades först år 1963 i och med bildandet av Hårsfjärdens Båtsällskap. Dess förste ordförande var Erland Carbell.

PR även för HSB - och för Årsta Havsbad

HSB:s förslag att arrangera regatta på Horsfjärden hade naturligtvis även syftet att popularisera sommarstaden och sälja stugor. I samband med seglingarna, arrangerades den s.k. *Årstaveckan*, som innehöll både spänningsmättade och mer spexartade moment av tävlan.

Där var bland annat dragkamp, rodd, cykel, simning, skjutning och pilkastning. Till de mer lekfulla tävlingarna hörde tävlingar för barnen, samt ”hinderbana för äldre korpulenta herrar”. Lag och deltagare tillresta från Stockholm tävlade mot lokala förmågor.

Om dagarna gavs badkonserter av Kustartilleriets 20-mannaorkester, och till kvällsdanserna spelade dansorkestern *Cosmopolitan*.

HSB hade sinne för det massmediala och värdet av PR. Journalister och fotografer fraktades med ångbåtar till Årstaveckan för att rapportera i dagspressen. Annonsering i Stockholmstidningarna lockade stora mängder åskådare, som när de ändå var på plats fick tillfälle att bese utställningsstugorna, och kanske teckna sig för en sommardröm vid Horsfjärden....

Årsta Havsbladet kommer i kommande nummer att skildra 1930-talets Årstaveckor, eftersom de ger prov på en tidig men mycket avancerad marknadsföring av området.

Text: Richard Roosvall

Foto: arkiv

22-orna kämpar på triangelbanan i labra vindar.

Pressen kom från Stockholm i Tekla.